

Nr 642

Av fröken **Höjer m. fl.**, i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition, nr 146, angående folkhögskolans ställning och uppgifter.*

I Kungl. Maj:ts proposition nr 146 angående folkhögskolans ställning och uppgifter säger sig departementschefen (s. 40) i fråga om folkhögskolans betygsättning helt dela den av 1946 års skolkommision uttalade åsikten, att graderade betyg icke bör få förekomma vid folkhögskola.

Som framgår av medicinalstyrelsens remissyttrande (s. 35) är det emellertid önskvärt, att i varje fall sjuksköterskeaspiranter vid avgång från folkhögskola tilldelas graderade betyg.

Tillströmningen av sökande till sjuksköterskeskolorna är f. n. god från såväl flickskolor och realskolor som från folkhögskolor. Om begåvade och kunniga folkhögskoleelever skall kunna hävda sig i konkurrensen med väl meriterade medsökande från övriga skolformer, är det givet att de måste kunna förete någon form av graderade betyg. Detsamma gäller möjligheten att rättvist bedöma folkhögskoleeleverna inbördes. Skolöverstyrelsens förslag (s. 37) att utdela omdömena 1) mindre tillfredsställande, 2) tillfredsställande, 3) mycket tillfredsställande samt 4) utmärkt tillfredsställande synes vara en god lösning.

Skolkommisionen anser (s. 34) införande av betygsgivning inom folkhögskolan äventyra denna skolforms målsättning. Folkhögskolans undervisning får inte — menar man — urarta till att bli preparandkurser för diverse yrken.

Det har, oss veterligt, icke erfarenhetsmässigt påvisats, att kunskapskontroll minskat mogna människors studieintresse, förutsatt att undervisningsplanerna svarat mot den för studierna tillmätta tiden och att undervisningssituationen i övrigt varit gynnsam. Tvärtom torde väl bibehållandet av kravet på kunskapskontroll inom den högre undervisningen tala för värdet av en sådan kontroll.

I propositionen säges (s. 11) att år 1955 hälften av samtliga folkhögskoleelever var klart inriktade på att övergå till annat, fixerat yrke. Man torde härav kunna sluta sig till att de ungdomar det gäller sökt sig till folkhögskolorna för att förvärva de kunskaper de av någon anledning inte kunnat erhålla tidigare. Svenska landsbygdens ungdomsförbund hänvisar f. ö. i sitt remissyttrande beträffande inträdesåldern vid folkhögskolorna (s. 39) till svårigheterna för den ungdom, som bor långt från de orter där läroverk finns, att direkt från folkskolan fortsätta sina studier i syfte att meritera sig för inträde vid olika utbildningsanstalter.

Enligt vårt förmenande är det en samhällsangelägenhet av första rang att hjälpa den stora grupp ungdomar det här gäller in på de levnadsbanor de valt och där samhället behöver dem.

Här vill vi hänvisa till det remissyttrande, som avgivits av Tjänstemännens centralorganisation i fråga om folkhögskolans förhållande till den mera yrkesbetonade undervisningen samt om folkhögskolans utnyttjande som meddelare av s. k. preparandundervisning för inträde vid olika andra utbildningsanstalter. I detta yttrande heter det bl. a.: »Det viktigaste resultatet av skolkommissionens prövning av dessa frågor torde vara, att viss yrkes- och preparandundervisning väl är förenlig med folkhögskolans arbete i övrigt.»

Svenska folkhögskolans lärarförening ställer sig positiv till tanken på graderade genomsnittsomdömen beträffande såväl elevernas kunskaper som deras studieförmåga (s. 36) avseende antingen skolans samtliga ämnen eller de humanistisk-samhällsvetenskapliga ämnena, de matematisk-naturvetenskapliga ämnena samt eventuellt annan ämnesgrupp, speciell för skolan.

De folkhögskolor, som bestämt tar avstånd från tanken på en yrkesinriktad undervisning, bör givetvis ha sin fulla frihet att själva bestämma sina kursplaner och formen för de intyg eleverna erhåller vid avgången från skolan.

En överenskommelse i stil med den av departementschefen skisserade (s. 41) med de olika institutioner, vid vilka folkhögskoleelever brukar mottagas för anställning eller vidare utbildning, så att ett avskaffande av de nu på vissa håll förekommande betygen icke medför någon försämring för folkhögskolans elever i konkurrensen om anställnings- och utbildningsmöjligheter, kan i fråga om utbildningsanstalter av olika slag betraktas som utesluten. En dylik överenskommelse skulle betyda ett kännbart osäkerhetsmoment för såväl dessa anstalter som för de sökande i fråga om deras förmåga att tillgodogöra sig undervisningen. Dessutom skulle systemet innebära en allvarlig risk för orättvis intagning.

Med stöd av ovanstående hemställer vi,

att riksdagen måtte besluta sådan ändring i förhållande till Kungl. Maj:ts förslag av 21 § folkhögskolestadgan,

att de folkhögskolor, som så önskar, icke förvägras rätten att tilldela sina elever graderade betyg i vissa ämnen;

eller — som ett alternativ — i vissa ämnesgrupper, i båda fallen enligt det ovan åberopade, av skolöverstyrelsen framförda förslaget om en 4-gradig betygsskala.

Stockholm den 24 april 1957

Gerda Höjer

Einar Rimmerfors

Nancy Eriksson